C/2026/3932

1.9.2026

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 10. července 2026,

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Nizozemska

(C/2026/3932)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([2]), a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízení (EU) 2024/1263 stanoví cíle rámce správy ekonomických záležitostí, jehož účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU). Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 (Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

(2) Dne 25. listopadu 2025 Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Nizozemska na rok 2026. Téhož dne Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 přijala zprávu mechanismu varování 2026, v níž je Nizozemsko uvedeno jako jeden z členských států, u nichž je třeba provést hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, doporučení pro doporučení Rady o lidském kapitálu v Evropské unii a návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2026, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([3]) dne 21. dubna 2026 a společnou zprávu o zaměstnanosti a doporučení o lidském kapitálu dne 9. března 2026.

(3) Dne 29. ledna 2025 zveřejnila Komise Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost Unie v příštích pěti letech. Za klíčové pilíře udržitelného hospodářského růstu označuje tři transformační požadavky týkající se inovací, dekarbonizace a konkurenceschopnosti a také bezpečnost. Kompas konkurenceschopnosti se od svého zveřejnění promítá do činností v rámci evropského semestru, čímž se zajišťuje, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli EU a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(4) I v roce 2026 probíhá evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost, jež je nyní ve své závěrečné fázi ([4]). Plány pro oživení a odolnost měly spolu s financováním z politiky soudržnosti zásadní význam pro plnění politických priorit v rámci evropského semestru, neboť měly za úkol účinně řešit všechny nebo významnou část výzev identifikovaných v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v nedávných cyklech, a programy financované z evropské politiky soudržnosti musely k doporučením pro jednotlivé země přihlížet. Vzhledem k tomu, že doba platnosti Nástroje pro oživení a odolnost se blíží ke konci, je nezbytné reformy a investice podporované a prováděné v jeho rámci udržet a stavět na nich, zejména pokud jde o reformy a investice, které přispívají k řešení výzev uvedených v doporučeních pro jednotlivé země.

(5) Dne 3. června 2026 Komise zveřejnila zprávu o Nizozemsku pro rok 2026. Posoudila pokrok, který Nizozemsko učinilo při plnění doporučení z roku 2025, a zhodnotila, jak provádí svůj plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým tato země čelí. Posoudila rovněž pokrok Nizozemska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

([3]) Úř. věst. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) Komise v případě Nizozemska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Hlavní zjištění, k nimž útvary Komise při posuzování makroekonomické zranitelnosti Nizozemska pro účely uvedeného nařízení dospěly, byla zveřejněna dne 20. května 2026 ([5]). Dne 3. června 2026 dospěla Komise k závěru, že se Nizozemsko již nepotýká s makroekonomickými nerovnováhami. Již řadu let se projevuje zejména zranitelnost související s vysokou úrovní zadlužení domácností, trhem s bydlením a velkým přebytkem běžného účtu, v poslední době se však zmírnila. Velký přebytek běžného účtu se v poslední době poněkud snížil a jeho část je strukturální, neboť Nizozemsko funguje jako klíčové evropské obchodní centrum a hostí mnoho nadnárodních podniků. Současně z hlediska úspor a investic odráží pokles přebytku skutečnost, že k nedávnému růstu reálného HDP přispěla především domácí poptávka, která rostla rychleji než ve zbytku eurozóny, i když z nižších úrovní. Přebytek běžného účtu platební bilance se podle prognóz v letošním ani příštím roce nezvýší. Ceny nemovitostí nadále viditelně rostou při snížené nabídce bydlení. Zadlužení domácností v poměru k HDP v roce 2025 opět klesalo, i když pomaleji než dříve, protože se zvýšil objem půjček s nižšími úrokovými sazbami. Zadlužení domácností se může v nadcházejících letech stabilizovat a rizika spojená s vysokým zadlužením domácností částečně zmírňuje převaha hypoték s pevnou úrokovou sazbou. Byla přijata některá politická opatření ke zvýšení nabídky bydlení, přičemž nejnovější vládní investiční program, týkající se i bydlení, by mohl ve střednědobém horizontu pomoci snížit přebytek běžného účtu. Do budoucna by účinné zvýšení nabídky bydlení a řešení daňových pobídek zvýhodňujících nákup bydlení financovaný na dluh mohlo pomoci trvale snížit ceny nemovitostí a zadlužení domácností, zatímco podpora domácích investic by pomohla dále snížit přebytek běžného účtu. Evropský semestr poskytne rámec pro sledování pokroku v oblasti reforem bydlení.

(7) Dne 10. července 2026 přijala Rada na základě posouzení a doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Nizozemska z dubna 2026 ([6]). Plán předložený podle čl. 15 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1263 se vztahuje na období od roku 2026 do roku 2030 a zahrnuje postup fiskální korekce rozložený do čtyř let. Rada doporučila následující maximální tempo růstu čistých výdajů: 4,7 % v roce 2026, 3,5 % v roce 2027, 3,1 % v roce 2028, 3,5 % v roce 2029 a 3,7 % v roce 2030, což odpovídá maximálnímu kumulativnímu tempu růstu počítanému vůči základnímu roku 2025 ve výši 4,7 % v roce 2026, 8,4 % v roce 2027, 11,7 % v roce 2028, 15,6 % v roce 2029 a 19,9 % v roce 2030. Tímto doporučením bylo nahrazeno doporučení ze dne 21. ledna 2025 ([7]). Maximální tempa růstu čistých výdajů stanovená v uvedeném dokumentu pro rok 2025, a to 3,5 % ročně a 10,4 % kumulativně vůči základnímu roku 2023, však jsou i nadále relevantní pro posouzení souladu až do roku 2025 včetně.

(8) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise vyzvala členské státy, aby zažádaly o aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a výrazné navýšení výdajů na obranu ([8]), a Evropská rada na svém zasedání dne 6. března 2025 tento návrh uvítala. Členské státy mohou stále požádat o aktivaci národní únikové doložky kdykoli do roku 2028, pokud splňují kritéria stanovená v článku 26 nařízení (EU) 2024/1263.

([5]) SWD(2026/140) final.
([6]) Doporučení Rady ze dne 10. července 2026, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Nizozemska (Úř. věst. C, C/2026/3912, 1.9.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3912/oj).
([7]) Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se stanoví dráha čistých výdajů Nizozemska (Úř. věst. C, C/2025/648, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/648/oj).
([8]) Sdělení Komise „Accommodating increased defence expenditure within the Stability and Growth Pact“ (Zohlednění zvýšených výdajů na obranu v rámci Paktu o stabilitě a růstu), Brusel, 19. března 2025, C(2025) 2000 final.

(9) Dne 14. dubna 2026 předložilo Nizozemsko svou letošní roční zprávu o pokroku ([9]), pokud jde o dodržování doporučeného maximálního tempa růstu čistých výdajů a realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy vymezené v jemu určených doporučeních v rámci evropského semestru. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje zprávy, které Nizozemsko dvakrát za rok podává o pokroku dosaženém při provádění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241.

(10) Růst reálného HDP v roce 2025 činil 1,8 % a inflace měřená HISC činila 3,3 %. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá růst reálného HDP v roce 2026 o 1,0 % a v roce 2027 o 1,1 % a inflaci měřenou HISC v roce 2026 na úrovni 3,2 % a v roce 2027 na úrovni 2,5 %.

(11) Na základě údajů potvrzených Eurostatem ([10]) se v roce 2025 schodek veřejných financí Nizozemska zvýšil na 1,6 % HDP oproti 0,7 % HDP v roce 2024. Zvýšení schodku v roce 2025 odráží především rostoucí běžné výdaje a veřejné investice a strukturální snížení daně z příjmů fyzických osob. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, že v roce 2026 bude schodek veřejných financí činit 2,5 % HDP a v roce 2027 pak 1,9 % HDP. Zvýšení schodku v roce 2026 odráží především dočasný účinek reformy vojenského důchodového systému, která vyžaduje převod přibližně 0,7 % HDP od vlády do soukromého důchodového fondu.

(12) Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([11]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2025 expanzivní v rozsahu 0,8 % HDP. Předpokládá se, že v letech 2026 i 2027 zůstane víceméně neutrální.

(13) Na základě údajů poskytnutých Eurostatem ([12]) se veřejný dluh Nizozemska zvýšil ze 43,8 % HDP na konci roku 2024 na 44,4 % HDP na konci roku 2025. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá, že na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky se poměr dluhu k HDP do konce roku 2026 zvýší na 46,9 % a do konce roku 2027 zůstane víceméně stabilní na úrovni 47,0 %. Nárůst v roce 2026 odráží především půjčky poskytnuté společnosti TenneT, provozovateli nizozemské přenosové soustavy elektřiny, a státní energetické společnosti EBN.

(14) Podle údajů Eurostatu ([13]) činily v roce 2025 celkové výdaje vládních institucí Nizozemska na obranu 1,7 % HDP. Podle prognózy Komise z jara 2026 se předpokládá, že v roce 2026 budou na úrovni 1,9 % HDP ([14]).

([9]) Roční zprávy o pokroku z roku 2026 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

([10]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2026.

([11]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

([12]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2026.

([13]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG).

([14]) Definice výdajů na obranu podle NATO se liší od vymezení podle COFOG oddílu Obrana. Kromě toho by se mohly vyskytnout rozdíly způsobené vlivem doby zachycení výdajů, zejména u vojenského vybavení, neboť výkaznictví podle NATO se neřídí pravidly, která se pro dobu zachycení používají v národních účtech.

(15) Unie nadále čelí riziku narušení dodávek energie a zvýšené volatility cen, což je dále umocněno geopolitickým napětím, jež má dopad na světové trhy s ropou a zemním plynem. Zkušenosti z energetické krize v letech 2022–2023 ukázaly, že rozsáhlá a necílená opatření s sebou nesou velké fiskální náklady a jsou sociálně a ekonomicky neefektivní. Od vypuknutí války na Blízkém východě v únoru 2026 přijalo Nizozemsko opatření fiskální politiky ke zmírnění dopadu vysokých cen energií na domácnosti a podniky ([15]). Patří mezi ně fond pro mimořádné situace v energetice, který je určen na podporu nejzranitelnějších domácností s vysokými účty za energie v zimě 2026–2027, trvalé zvýšení nezdanitelného příspěvku na cestu a cílené snížení sazby daně z motorových vozidel pro dodávkové a nákladní automobily pro rok 2026. Podle prognózy Komise z jara 2026 se předpokládá, že fiskální náklady na toto opatření budou v roce 2026 činit méně než 0,1 % HDP.

(16) Podle výpočtů Komise dosáhlo tempo růstu čistých výdajů v Nizozemsku v roce 2025 výše 7,2 % a za roky 2024 a 2025 kumulativně 10,6 %. Růst čistých výdajů v roce 2025 je vyšší než maximální tempo růstu doporučené Radou v lednu 2025, což odpovídá odchylce ve výši 1,5 % HDP v ročním vyjádření. Vezmou-li se v úvahu roky 2024 a 2025 dohromady, je kumulativní tempo růstu čistých výdajů rovněž vyšší než doporučené maximální tempo růstu a odpovídá kumulativní odchylce 1,0 % HDP.

(17) Na základě výpočtů Komise se předpokládá, že čisté výdaje v Nizozemsku vzrostou v roce 2026 o 4,9 %. Předpokládaný růst čistých výdajů v roce 2026 je vyšší než maximální tempo růstu doporučené Radou 10. července 2026, což odpovídá odchylce ve výši 0,1 % HDP v ročním vyjádření.

(18) Nizozemský systém zdanění soukromých příjmů přistupuje k některým aktivům odlišně než k ostatním, což narušuje rozdělování kapitálu a ekonomická rozhodnutí. Zejména odpočty úroků z hypoték – spolu s nízkým zdaněním imputovaného nájemného – vytvářejí silné fiskální zvýhodnění investic do bydlení, často financovaných dluhem, oproti investicím do akcií a dluhopisů. Preferenční daňové zacházení se navíc vztahuje také na příspěvky na důchodové pojištění a aktiva držená v uzavřených akciových společnostech, což jsou společnosti, v nichž většinu akcií vlastní pouze několik jednotlivců. Příjmy domácností z úspor a investic jsou zatím zdaňovány podle předpokládané, nikoli skutečné míry výnosů, což může vést k riziku zesílení hospodářských cyklů, pokud to neodpovídá skutečným výsledkům. Vláda začala uvažovat o přechodu na daň z kapitálových výnosů, a to pravděpodobně v roce 2028. Provedení reforem, které toto nerovné daňové zacházení (jak v rámci jednotlivých druhů aktiv, tak mezi nimi) omezí, sníží možnosti daňové arbitráže, posílí daňový systém jako automatický stabilizátor, zmírní ekonomické nerovnosti a podpoří efektivnější přidělování kapitálu. Vzhledem k tomu, že nerovné daňové zacházení je příčinou vysokého zadlužení domácností, má jeho snížení význam i pro řešení makroekonomické nerovnováhy.

([15]) Situace ke dni uzávěrky prognózy Komise z jara 2026 (4. května 2026).

(19) Kromě výše uvedených daňových pobídek je nadhodnocení na trhu s bydlením podpořeno tím, že nabídka nových bytů je jen omezeně schopna reagovat na silnou poptávku vyvolanou růstem počtu obyvatel a stále menšími domácnostmi. Odhaduje se, že v roce 2025 již chybělo více než 400 000 bytových jednotek ([16]). Aby se odstranily hlavní překážky, které v současnosti brzdí výstavbu, a nabídka bydlení se tak zvýšila, mohla by vláda pokročit ve svých plánech na zefektivnění plánovacích a povolovacích postupů, které v průměru trvají až 6–7 let, a také na zjednodušení stavebních předpisů. Pro výstavbu nových obydlí by se navíc mohlo uvolnit více pozemků. Pokroku brání řada dalších překážek, včetně nedostatku pracovních sil a omezení výstavby v souvislosti s nadměrným ukládáním dusíku a přetížením elektrizační soustavy. Zvýšení nabídky bydlení je důležité pro zmírnění makroekonomické nerovnováhy.

(20) Nedostatečně rozvinutý trh se soukromým nájemním bydlením v Nizozemsku představuje významný problém v oblasti cenové dostupnosti a přístupnosti a u domácností s nízkými a středními příjmy zvyšuje riziko chudoby. Nedávná politická opatření, jako je rozšíření regulovaného nájemného, sice přinesla některým nájemníkům úlevu, zároveň však přispěla (vedle vyšších úrokových sazeb a daňových změn) ke zmenšení nabídky nájemního bydlení. Tento trend je způsoben tím, že v důsledku prodeje ze strany pronajímatelů jsou nemovitosti obývány vlastníky, čímž se dále snižuje dostupnost nájemního bydlení a zvýšilo se nájemné u bytů nad cenovým stropem. Aby se stimuloval růst odvětví soukromého nájemního bydlení, mohly by se investice do trhu se soukromým nájemním bydlením zatraktivnit tím, že se regulované nájemné více přizpůsobí ocenění nemovitostí a zároveň se zabrání návratu k nadměrnému nájemnému. Takovéto vyvážené přenastavení by mohlo přispět jak ke zvýšení celkové nabídky bydlení, tak ke snížení pobídek k zadlužování se hypotékou na koupi domu, což by následně podpořilo zmírnění makroekonomické nerovnováhy.

(21) Nizozemský systém dlouhodobé péče čelí významným výzvám, které vyplývají ze stárnutí populace, nákladné ústavní péče a velkorysého pokrytí závislých osob. Nizozemsko je na tom ve srovnání s většinou členských států dobře, pokud jde o přiměřenost, dostupnost a kvalitu systému dlouhodobé péče i počet pracovníků v této oblasti. Tento systém však stále více zatěžuje státní rozpočet. V roce 2022 činily celkové výdaje na dlouhodobou péči v Nizozemsku 3,8 % HDP, což je nejvyšší hodnota v EU, a podle zprávy Komise o stárnutí obyvatelstva z roku 2024 se předpokládá, že do roku 2070 vzrostou na 5,7 % HDP. Opatření k řešení tohoto nárůstu by mohla zahrnovat sjednocení spoluúčasti, tj. vlastních příspěvků pacientů, s náklady na péči, která je jim poskytována v rámci různých typů dávek. Systém by byl nákladově efektivnější, kdyby si pacienti vybírali zařízení péče podle svých individuálních potřeb péče, a nikoli podle toho, které zařízení minimalizuje jejich spoluúčast. Koaliční dohoda nastupující vlády obsahuje snahu o zvýšení nákladové efektivnosti, včetně dosažení strukturálních úspor ve výši přibližně 0,2 % HDP v současném volebním období. Ke snížení nákladů by rovněž mohly přispět další investice do prevence, které by oddálily vznik potřeby dlouhodobé péče, a další zlepšení poskytování komunitní péče. Tato zlepšení by mohla zajistit efektivnější rozdělování výhod systému, aniž by byla ohrožena vysoká úroveň pokrytí a kvalita systému.

(22) Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění unijních nástrojů financování, jakož i v kontextu evropského semestru, je i nadále nezbytné zapojovat do procesu místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zainteresované strany, a to systematicky, smysluplně a včas.

([16]) Na základě výpočtů a prognóz Evropské komise a Společného výzkumného střediska. Podrobněji viz Balouktsi et al. (2026) Housing investment needs in the EU (Potřeba investic do bydlení v EU). JRC Technical Report (Technická zpráva JRC) 144419.

(23) V porovnání s průměrem celé EU probíhá v Nizozemsku provádění programů politiky soudržnosti rychleji jak z hlediska výběru projektů, tak z hlediska vyplácení prostředků – toto se týká podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST) a Evropského sociálního fondu plus (ESF+). Je důležité tuto dynamiku zachovat a zároveň maximalizovat dopad investic v praxi. Nizozemsko již v rámci svých programů politiky soudržnosti přijímá opatření na podporu konkurenceschopnosti a růstu. Je nezbytné zajistit, aby byly nové investice, které Nizozemsko uvádí ve svém přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období, zejména ty, které souvisejí s pěti prioritami stanovenými v nařízení o přezkumu v polovině období ([17]), realizovány rychle a účinně.

(24) Nizozemsko se potýká s řadou výzev souvisejících s nedostatečnými investicemi do výzkumu a inovací a omezeným přístupem startupů a scaleupů k financování, pokračující závislostí na fosilních palivech spolu s kapacitními omezeními infrastruktury elektrizační soustavy, segmentací trhu práce a nedostatkem pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků, mimo jiné nízkou úrovní základních dovedností a nedostatečnou účastí v oborech STEM, zejména u nedostatečně zastoupených skupin.

(25) Nizozemský inovační ekosystém má prospěch ze silných rámcových podmínek pro výzkum a inovace, intenzita veřejného výzkumu a vývoje však zůstává pod průměrem EU a intenzita soukromého výzkumu a vývoje zaostává za nejúspěšnějšími zeměmi EU (Švédsko, Dánsko a Finsko) a celosvětovými lídry v oblasti inovací, jako jsou Spojené státy. Pokud nebudou tyto nedostatky odstraněny, hrozí, že se pokrok v oblasti výzkumu a vývoji dále zpomalí. V zájmu řešení těchto problémů oznámila nizozemská vláda akční plán k dosažení cíle v oblasti investic do výzkumu a vývoje ve výši 3 % HDP do roku 2030, který zahrnuje politické iniciativy, například zřízení Národní agentury pro přelomové inovace, revidovanou průmyslovou politiku v klíčových odvětvích, jako jsou polovodiče nebo biotechnologie, a podporu regionálních inovačních klastrů. Provádění těchto opatření je však zatím v počáteční fázi. Aby se zabránilo roztříštěnosti politik a maximalizovala se jejich účinnost, je nezbytné zajistit soudržnost těchto iniciativ a stávající národní technologické strategie. Posílení veřejné podpory inovací může pomoci oživit inovační prostředí, podpořit růst produktivity a udržet pozici Nizozemska jako evropského lídra v oblasti inovací.

(26) Přestože má Nizozemsko jeden z nejrozsáhlejších trhů rizikového kapitálu v Evropské unii, některé nizozemské startupy a scaleupy se potýkají s obtížemi při získávání finančních prostředků. Zejména startupy se setkávají s omezeními v pre-seedové fázi a následně mají problém s úspěšným rozšířením své činnosti. Nedostatek rizikového kapitálu v pozdní fázi vede inovativní nizozemské společnosti k tomu, že hledají financování v zahraničí nebo se stěhují do zahraničí, což omezuje schopnost Nizozemska rozvinout startupy ve velké hráče na trhu. Veřejná podpora pro startupy a scaleupy dosud zahrnovala poměrně omezené finanční prostředky a nebyla dostatečně předvídatelná. Nizozemská vláda oznámila zřízení národní investiční instituce zaměřené na startupy a scaleupy, která by měla začít fungovat v roce 2028. Klíčové však bude účinné provedení a průběžné monitorování. Pokud by se tento nedostatek financování neřešil, mohlo by to bránit inovacím a dlouhodobé konkurenceschopnosti, jelikož startupy a scaleupy obvykle vykazují vyšší růst produktivity než ostatní nové podniky. Kromě přístupu k financím hraje při podpoře startupů a scaleupů důležitou úlohu také celkové podnikatelské prostředí. Složitost regulace, administrativní zátěž a nejistota v daňovém rámci mohou omezit schopnost podniků inovovat a rozšiřovat svou činnost. Při řešení tohoto problému by Nizozemsko mohlo mít prospěch ze širšího využití finančních nástrojů, jako jsou záruky a struktury fondu fondů, aby mobilizovalo kapitál a přilákalo institucionální investory. Národní investiční instituce by také mohla pomoci zajistit předvídatelnost politiky a snížit roztříštěnost.

([17]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/1914 ze dne 18. září 2025, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období.

(27) Inovační činnost v Nizozemsku je silně koncentrována ve velkých, zavedených firmách, přičemž na celkových investicích do výzkumu a vývoje se v roce 2023 tři největší společnosti podílely přibližně jednou čtvrtinou, zatímco mladé a malé společnosti přispívají pouze v omezené míře. Navzdory poměrně vysoké míře digitalizace v nizozemských malých a středních podnicích přetrvává mezi malými a velkými firmami značný rozdíl v zavádění špičkových technologií, jako je umělá inteligence a cloud computing. V důsledku toho je růst produktivity poháněn především zavedenými podniky a rozdíly mezi podniky v rámci stejných odvětví se prohlubují. V malých a středních podnicích existuje prostor pro růst produktivity prostřednictvím další digitalizace a inovací. Nizozemská vláda oznámila revizi režimu daňových odpočtů na výzkum a vývoj s cílem zjednodušit jej a rozšířit jeho působnost, aby se do výzkumných a vývojových činností mohly zapojit menší a novější podniky. K dalšímu řešení těchto problémů by Nizozemsko mohlo zavést kombinaci fiskálních a nefiskálních opatření, jako jsou například poukázky a granty na zavádění digitálních technologií, daňové pobídky pro investice do špičkových technologií a přizpůsobená odborná příprava na podporu digitálních dovedností, aby podpořilo zavádění špičkových technologií a posílilo inovační kapacitu, zejména malých a středních podniků.

(28) Ačkoli je podíl obnovitelných zdrojů energie ve skladbě zdrojů elektřiny v Nizozemsku nad průměrem EU, je Nizozemsko stále silně závislé na fosilních palivech. Zatímco v roce 2024 se využívání obnovitelných zdrojů energie zrychlilo, v roce 2025 dosáhlo Nizozemsko v této oblasti jen nepatrného pokroku, což bylo částečně způsobeno přetížením rozvodné sítě, rostoucími náklady v dodavatelských řetězcích větrné energie na moři a nižší než očekávanou poptávkou po elektřině ze strany průmyslu. Zároveň došlo v roce 2024 ve srovnání s rokem 2023 ke zvýšení celkové konečné spotřeby energie (FEC), čímž se zvrátil trend snižování spotřeby trvající od roku 2019, a to navzdory poklesu konečné spotřeby energie v sektoru domácností. Tím se nizozemská ekonomika stává zranitelnou vůči globálnímu vývoji cen a má ztížený přechod na zelenou ekonomiku. Proto je třeba vyvinout další úsilí ke snížení závislosti na fosilních palivech a ke zlepšení energetické účinnosti v Nizozemsku, včetně budov a průmyslových procesů. To by mohlo zahrnovat opatření ke snížení finančních rizik v odvětví větrné energie na moři, aby byla zachována atraktivita investic do tohoto odvětví.

(29) Dále se zhoršilo přetížení elektrizační soustavy, což se týká venkovských i městských oblastí a přenosových i distribučních sítí. To brání přechodu na čistou energii, omezuje hospodářskou činnost a podkopává konkurenceschopnost Nizozemska. Přetížení elektrizační soustavy se řeší kombinací rostoucích investic do sítě a regulačních iniciativ, včetně nového energetického zákona. Navzdory těmto opatřením bude přetížení elektrizační soustavy v krátkodobém až střednědobém horizontu i nadále představovat velký problém, a proto je třeba mu věnovat trvalou pozornost a přijmout další opatření. Pro Nizozemsko by mohlo být přínosné zvýšení kapacity jeho přenosové a distribuční soustavy, zavádění a stimulace řešení pro flexibilitu nabídky elektřiny a poptávky po elektřině, maximalizace výměny elektřiny mezi zónami na stávající přeshraniční infrastruktuře a další zjednodušení povolovacích postupů pro projekty v oblasti sítí.

(30) S ohledem na klíčovou úlohu lidského kapitálu při zvyšování konkurenceschopnosti a strategické autonomie Unie doporučila Rada v roce 2026 členským státům, aby přijaly opatření, jimiž by se urychleně řešily s lidským kapitálem související strukturální problémy v oblasti dovedností, vzdělávání a odborné přípravy, protože brzdí konkurenceschopnost. K provádění doporučení Rady o lidském kapitálu v Unii mohou letošní doporučení pro Nizozemsko přispět.

(31) Významným problémem pro životní prostředí, který má dopad na nizozemské hospodářství jako celek, je i nadále nadměrná úroveň ukládání dusíku, které je důsledkem zejména, ale nikoli výlučně, intenzivního zemědělství. Nadměrné ukládání dusíku vede k přehnojování a okyselování půdy a vodních útvarů a zároveň výrazně omezuje povolování stavebních činností. Problémem zůstává také kvalita povrchových a podzemních vod. Je třeba provést konkrétní opatření, která by strukturálně řešila nadměrné ukládání dusíku v odvětvích produkujících emise a podpořila přechod k udržitelnému zemědělství, včetně ekologického zemědělství. Nizozemsku by prospělo zejména přijetí zemědělských postupů zaměřených na snížení znečištění živinami a pesticidy a emisí skleníkových plynů.

(32) Podíl flexibilních forem zaměstnávání na trhu práce, včetně pracovníků na dobu určitou a osob samostatně výdělečně činných, zůstává v Nizozemsku vysoký a činí 35,4 %, což je mnohem více než průměr EU ve výši 20,6 %. Určitá míra flexibility sice podporuje ekonomickou přizpůsobivost, ale rozšířené využívání flexibilních forem zaměstnávání prohloubilo segmentaci trhu práce (tj. rozdělení trhu práce na různé kategorie pracovníků s různou úrovní jistoty zaměstnání a/nebo přístupu k sociálním a jiným výhodám). Neúměrně postiženy jsou zranitelné skupiny, jako jsou pracovníci s nižší úrovní kvalifikace a osoby z přistěhovaleckého prostředí, jež často čelí nejistým pracovním podmínkám, včetně omezeného přístupu ke vzdělávání a rozvoji, nedostatečné sociální ochraně a vyššímu riziku chudoby a sociálního vyloučení pracujících. Tyto problémy nejenže prohlubují nerovnost příležitostí, nýbrž také podkopávají dlouhodobou produktivitu. V zájmu zvýšení ochrany a vytvoření rovnějších podmínek pro zaměstnance prosazuje vláda balíček reforem zaměřených na snížení pobídek pro samostatnou výdělečnou činnost a flexibilní formy zaměstnávání. Za tímto účelem je nezbytné urychleně zavést povinné pojištění osob samostatně výdělečně činných pro případ pracovní neschopnosti a zajistit větší jistotu zaměstnání pro osoby pracující na základě flexibilních pracovních smluv.

(33) Nedostatek pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků zůstává v Nizozemsku klíčovou výzvou, která ovlivňuje odvětví související se souběžnou transformací a se společenskými výzvami, jako je zdravotnictví, vzdělávání, technologie a IKT. Nedostatek pracovních sil se nadále odvíjí od strukturálních faktorů, jako je vysoká poptávka v odvětvích s nízkou produktivitou a nedostatečná nabídka z důvodu nízkého průměrného počtu odpracovaných hodin, stárnutí a pomalého růstu pracovní síly. Přetrvávající nedostatek pracovní síly sice může vytvářet pobídky pro inovace vedoucí k úsporám práce, může však rovněž brzdit růst produktivity a konkurenceschopnost. Nizozemsko má vysokou míru účasti na trhu práce, stále však zůstává nevyužitý pracovní potenciál osob z řad migrantů a pracovníků na částečný úvazek, zejména žen. Zlepšení rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, včetně lepšího přístupu k cenově dostupné péči o děti a přilákání talentů u povolání, která čelí trvalému nedostatku pracovníků, může pomoci zvýšit nabídku pracovních sil. Existují různé možnosti prohlubování dovedností a změny kvalifikace, lidé na okraji trhu práce je však využívají jen v omezené míře. U mobilních a migrujících pracovníků přetrvávají problémy související s kvalitou pracovních míst a pracovními podmínkami, zejména v odvětvích s vysokým podílem lidské práce, která jsou závislá na flexibilních formách zaměstnávání. Politická opatření na straně poptávky by se mohla zaměřit na řešení strukturálních faktorů v odvětvích s vysokým podílem lidské práce a nízkou produktivitou a zároveň podporovat odvětví s vysokou přidanou hodnotou a odvětví spojená se společenskými výzvami, jako je vzdělávání, zdravotnictví a zelená a digitální transformace, a podporovat mobilitu mezi odvětvími.

(34) Hrozbu pro konkurenceschopnost ekonomiky a výsledky trhu práce představuje zhoršování základních dovedností žáků v Nizozemsku. Počet žáků s horšími výsledky v matematice, přírodních vědách a čtení se za posledních deset let prudce zvýšil. Rovnost ve vzdělávání zůstává výzvou, neboť mezi znevýhodněnými žáky je výrazně vyšší míra nedostatečných výsledků než mezi jejich vrstevníky. Nizozemsko by mohlo posílit cílenou podporu pro školy se slabšími výsledky, žáky narozené v zahraničí a žáky z přistěhovaleckého prostředí. Nedostatek učitelů se zmírnil, stále je však značný a má dopad na výsledky vzdělávání žáků. Nizozemsko by mohlo zlepšit pracovní podmínky a kariérní postup, mimo jiné snížením administrativní zátěže učitelů a podporou rozmanitějších profesních drah, aby se učitelské povolání zatraktivnilo a aby v něm učitelé setrvali.

(35) Nizozemsko čelí strukturálním výzvám při vytváření dostatečně široké základny dovedností v oblasti STEM. Navzdory vysoké účasti na odborném a vysokoškolském vzdělávání zůstává podíl absolventů v oborech STEM a IKT na obou úrovních vzdělávání poměrně nízký, což stále více omezuje produktivitu. V důsledku toho přetrvává nedostatek pracovníků v technických oborech, zejména v odvětvích, jako je stavebnictví, energetika a zpracovatelský průmysl, které mají zásadní význam pro zelenou a digitální transformaci, kde poptávka po specializovaných dovednostech stále převyšuje nabídku. Ženy jsou v oborech STEM stále výrazně méně zastoupeny, zatímco u studentů z přistěhovaleckého prostředí je méně pravděpodobné, že se budou věnovat oborům STEM, a jsou více ohroženi nedostatečnými výsledky v základních dovednostech. Tyto rozdíly jsou spojeny s genderovými stereotypy a širšími nerovnostmi ve vzdělávání, včetně rozdílů ve studijních výsledcích a přístupu znevýhodněných skupin k příležitostem. Řešení těchto problémů vyžaduje cílené podpůrné mechanismy a lepší přístup ke kariérnímu poradenství, aby se podpořila širší účast v oborech STEM. Zvyšování inkluzivity a atraktivity těchto oborů má zásadní význam pro rozšíření nabídky talentů, snížení nedostatku kvalifikovaných pracovníků a zajištění toho, aby Nizozemsko mohlo reagovat na měnící se požadavky trhu práce.

(36) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2026 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny z roku 2026, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. V případě Nizozemska pomáhá doporučení č. 1 provést první, druhé, třetí a páté doporučení pro eurozónu, doporučení č. 2 pomáhá provést čtvrté doporučení pro eurozónu, doporučení č. 3 a 4 pomáhají provést sedmé doporučení pro eurozónu a doporučení č. 5 pomáhá provést páté doporučení pro eurozónu.

DOPORUČUJE Nizozemsku v letech 2026 a 2027:

1. Dodržovat maximální tempa růstu čistých výdajů doporučené Radou dne 10. července 2026. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu a efektivity výdajů, jakož i postupně upravit rozpočet tak, aby byly strukturálně vyšší výdaje na obranu zachovány. Zajistit, aby opatření přijatá ke zmírnění dopadu prudkého nárůstu cen energií byla dočasná, zaměřená na ochranu zranitelných domácností nebo na řešení potřeb energeticky náročných podniků, zachovávala pobídky k úsporám energie a jejich fiskální náklady byly slučitelné se závazky podle fiskálního rámce EU. Sjednotit zdanění různých typů příjmů z majetku, včetně postupného zrušení možnosti odpočtu úroků z hypoték. Přijmout a provést opatření k odstranění překážek pro novou bytovou výstavbu zjednodušením plánovacích a povolovacích postupů. Podporovat rozvoj sektoru cenově dostupného soukromého nájemního bydlení, a to i prostřednictvím přenastavení regulovaného nájemného. Řešit očekávaný nárůst výdajů na dlouhodobou péči v souvislosti se stárnutím obyvatelstva zvýšením nákladové efektivnosti.

2. Zajistit kontinuitu reforem a investic prováděných v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Zachovat tempo provádění opatření v rámci programů politiky soudržnosti, v příslušných případech na základě přerozdělení zdrojů na strategické priority a flexibility dohodnuté v souvislosti s přezkumem rámce politiky soudržnosti v polovině období.

3. Zvýšit intenzitu veřejného a soukromého výzkumu a vývoje zacílením podpory na investice do klíčových strategických technologií a regionálních inovačních ekosystémů. Řešit nedostatek finančních prostředků pro startupy a scaleupy, mimo jiné poskytováním pobídek k přilákání institucionálních investorů. Podporovat malé a střední podniky v inovacích a zavádění nových technologií.

4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie a zlepšením energetické účinnosti, zejména v budovách. Snížit přetížení elektrizační soustavy zvýšením kapacity přenosové a distribuční soustavy, zaváděním flexibilních řešení, maximalizací výměny mezi zónami a dalším zjednodušením povolovacích postupů. Provádět strukturální opatření k účinnému řešení nadměrného ukládání dusíku a zhoršování kvality vody, se zvláštní pozorností věnovanou udržitelnému zemědělství.

5. Přijmout a zavést opatření, jež omezí pobídky k využívání flexibilních nebo dočasných pracovních smluv. Řešit nedostatek pracovních sil a kvalifikace, mimo jiné zapojením nedostatečně využívaného potenciálu pracovních sil a větším zacílením opatření na prohlubování dovedností a změnu kvalifikace. Podporovat přesun pracovních sil do vysoce produktivních odvětví a odvětví souvisejících se společenskými výzvami a zároveň zlepšovat pracovní a životní podmínky mobilních a migrujících pracovníků. Zlepšit základní dovednosti žáků, mimo jiné zatraktivněním povolání učitele a poskytováním individuální podpory znevýhodněným školám. Zvýšit účast v programech STEM.

V Bruselu dne 10. července 2026.

Za Radu

předseda

S. HARRIS